

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีการจัดการองค์ความรู้

การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management: KM) เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลและภายในหน่วยงานซึ่งมีอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารต่างๆ แล้วนำมาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานสามารถสืบค้นเข้าถึงความรู้ พัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้รู้ และปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาขีดสมรรถนะองค์กรและบุคลากรสู่ความเป็นเลิศระดับสากล¹

การจัดการองค์ความรู้จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ก้าวสู่เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนให้มีขีดความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ²

การมุ่งเน้นกลยุทธ์ KM (Knowledge Management) ด้วยการรวบรวม จัดทำฐานองค์ความรู้ (Codification and Repository) จำเป็นต้องมีการนำเทคโนโลยี IT สมัยใหม่มาเป็นกลไกสำคัญในการจัดเก็บ และถ่ายโอนข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ได้อย่างเท่าเทียม ทั้งถึง ทันสมัย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ และแม้กระทั่งองค์การที่มุ่งเน้นกลยุทธ์ KM เรื่อง "คน" หรือ "Personalization" ยังคงมีความจำเป็นในการนำ IT มาประยุกต์ใช้งานเช่นกัน

2.1.1 Nonaka (โนนากะ) ได้พัฒนารูปแบบของกระบวนการสร้างความรู้เพื่อให้เข้าใจและมองเห็นความเป็นพลวัตในการสร้างความรู้ออกมาเป็นเกลียวความรู้และนำไปใช้งานปัจจุบันได้อย่างคุ้มค่า ที่เรียกว่า SECI Model โดยมุ่งเน้นการเชื่อมโยงความรู้ ทั้งที่อยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) และที่อยู่ภายนอก (Explicit Knowledge) โดยจัดให้มีสถานที่ในการถ่ายทอดความรู้³ ดังนี้

1) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือความรู้ที่ฝังลึกในตัวคนที่เป็น Tacit Knowledge ผ่านการสื่อสารแบบเผชิญหน้า เรียกว่า Socialization ระหว่างผู้เชี่ยวชาญ เช่น การฝึกอบรม โดยวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมและให้มีการทดลองปฏิบัติ จะเห็นได้ว่าการถ่ายทอดความรู้และวิทยากรและผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

¹ สุทธิ สันทอง .การจัดการองค์ความรู้ .: กรุงเทพมหานคร : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ,2552..(อีดสำเนา)

² แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานอัยการสูงสุด พ .ศ.2554 – 2558. หน้า V.

³ ประยุกต์ใช้ IT ส่งเสริม KM (Effectively use of IT for KM). เว็บไซต์ : http://www.vrhris.com/klc/Article/HR/Manager/Km_IT.htm. 2549.

และใช้ในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันได้ เป็นการดึงความรู้ที่ฝังลึกในตัวผู้ถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติผ่าน การมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง

2) การสร้างความรู้จากผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งปันจากประสบการณ์ (Tacit Knowledge) มาเป็นความรู้ภายนอก (Explicit Knowledge) ให้ผู้อื่นสามารถเรียนรู้ต่อได้โดยง่าย หรือที่เรียกว่า Externalization เช่น การจัดทำคู่มือการฝึกอบรม

3) การบูรณาการความรู้ให้เข้ากับบริบทขององค์กร ให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้งานใน องค์กร เรียกว่า Integration มีการเชื่อมโยงความรู้ภายในกับภายนอก ซึ่งอาจทำเป็นบทความหรือ งานวิจัยมาต่อยอดความรู้เดิมให้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีต่อองค์กร เช่น วิธีการดูแลรักษาเครื่องอย่าง ง่าย 3 วิธี (การ Clean Temporary, การทำ Disk Cleanup, การทำ Defragmenter) มาสร้างเป็น ความรู้เรื่องใหม่ มีการกระจายและเผยแพร่ความรู้นั้นโดยการตีพิมพ์ในจดหมายข่าวประจำเดือน แผ่นพับประชาสัมพันธ์ และผ่านทางเว็บไซต์ของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึง เป็นการสร้างความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) ในขั้นตอนนี้เราเรียกว่า Integration

4) เมื่อนำความรู้มาสู่การปฏิบัติ เช่น การฟัง การทดสอบและลงมือปฏิบัติ จะเกิดการซึม ทรานเป็นประสบการณ์และปัญญาที่ฝังอยู่ในตัวคนเป็น Tacit Knowledge หรือเรียกว่า Internalization

การสร้างองค์ความรู้ตาม SECI Model ของ Nonaka สามารถนำระบบ IT มาเป็นเครื่องมือ ในการสนับสนุนการจัดเก็บองค์ความรู้และเชื่อมโยง "เทคโนโลยีเข้ากับคน" เพื่อให้เกิดการนำองค์ ความรู้ไปสู่การปฏิบัติและต่อยอดองค์ความรู้ให้เติบโตยิ่งขึ้น โดยมีการมุ่งเน้นการนำ IT มา ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงและในชีวิตประจำวัน ดังนี้

1) Socialization โดยการแบ่งปันความรู้ (Sharing) ดังนี้

- ผู้ถ่ายทอดความรู้ เช่น วิทยากร ผู้ช่วยวิทยากร ซึ่งเกิดจากการปลูกฝังค่านิยมว่า

"Knowledge Sharing is Power"

- ผู้รับ ที่มีระดับความสามารถในการรับรู้และต่อยอดได้ (Knowledge Worker)

- ช่องทางที่ใช้ในการเชื่อมโยงการสื่อสารและง่ายต่อการใช้งาน เช่น ห้อง E-Classroom และห้องประชุม (Center of Excellence) คู่มือประกอบการฝึกอบรม (Expert Directory) เว็บไซต์ (Collaboration, Communication Network) และมี Forum ในการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านเทคโนโลยี ผ่านทางเว็บไซต์ GogoKnow.org

2) Externalization เมื่อมีการแบ่งปันความรู้แล้วก็ต้องมีการจัดเก็บ (Capture) ในรูปแบบ ต่างๆ อย่างเป็นระบบ ในรูปแบบเอกสารและสารสนเทศ (Document and Information

Management) จึงจำเป็นต้องมีความสามารถรองรับองค์ความรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ไฟล์ในรูปแบบเอกสาร รูปแบบมัลติมีเดีย ความรู้ที่มีการแลกเปลี่ยนโดยผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ

3) Integration การจัดองค์ความรู้จำเป็นต้องมีระบบการจัดเก็บและสามารถตอบสนองการเข้ามาสืบค้น อาจเป็นระบบ Index ช่วยในการค้นหา ในการจัดเก็บและสืบค้นทาง Internet เรียกว่า Taxonomy จะช่วยในการจัดกลุ่ม (Classification) โดยมี Meta Data อธิบายคำจำกัดความโครงสร้างของข้อมูลเพื่อช่วยในการสืบค้นและง่ายในการเข้าถึง (Discovery)

รวมถึงการจัดทำ User Interface ที่เป็นระบบนำทาง (Navigation) ที่เอื้อต่อการเข้าถึง ให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้โดยง่าย ในการจัดกลุ่มข้อมูลที่สำคัญขององค์กรไว้ด้วยกัน และง่ายต่อการสืบค้น เรียกว่า Knowledge Map หรือ Yellow Pages นั้นเอง

4) Internalization การนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้งาน เมื่อลงมือทำแล้วจะได้รู้ตนเองทันทีว่ารู้จริงหรือไม่ (Understanding) โดยแปลงจากความรู้ที่หาได้จากตัวคน (Explicit Knowledge) มาเป็นความรู้ที่ชัดเจนที่เกิดจากการลงมือทำ (Tacit Knowledge) ให้เกิดเป็นประสบการณ์อยู่กับตัวเรา และจะทำให้ห้ององค์ความรู้นั้นเพิ่มพูนขึ้น ซึ่งจะเป็นการสร้างขีดความสามารถและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้

จะเห็นได้ว่า ระบบ IT มีความสำคัญต่อการจัดการความรู้ และเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้วิจัยต้องกำหนดอยู่ในวาระของโครงการสร้าง KM ให้เกิดขึ้นในองค์กร ไม่ว่าจะองค์กรจะเลือกใช้กลยุทธ์การจัดการองค์ความรู้ที่นำด้วย IT หรือคน หรือแบบผสมผสานก็ตาม โดยการใช้ระบบ IT ในการเชื่อมโยง คน-คน, คน-องค์ความรู้ ให้มีการจัดเก็บอย่างมีโครงสร้างเป็นระบบ ง่ายต่อการสืบค้นและเข้าถึง ระบบ IT จึงเป็นสิ่งที่เอื้อและสำคัญในการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในสำนักงาน

2.1.2 ในการพัฒนาองค์ความรู้ด้าน การดำเนินคดีภาษีโรงเรือนและที่ดิน สามารถนำทฤษฎีการสร้างความรู้ตามแนวทางทฤษฎีของ David Garvin เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ขณะทำงาน (Learning in Action) ซึ่งเป็นโอกาสฝึกหัดพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ขององค์กร และในการเรียนรู้โดยการจับความรู้ (Knowledge Capture) รวมทั้งเป็นการพัฒนาทักษะพนักงานอัยการผู้ปฏิบัติหน้าที่ใหม่ (New Workers) สามารถเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ จนสามารถสร้างความรู้พื้นฐาน (Knowledge Base) และชุดความรู้ (Knowledge Pack) เพื่อใช้เป็นข้อมูลชุดความรู้คดีตัวอย่างที่ใช้เป็นแบบในการดำเนินคดีภาษีอากรได้อย่างถูกต้องมีความเป็นเอกภาพและมาตรฐานในการดำเนินคดีภาษีโรงเรือนและที่ดิน

การนำทฤษฎีการเรียนรู้ขณะทำงาน (Learning in Action) ตามแนวทางทฤษฎีของ David Garvin มาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาทางด้านการดำเนินคดีภาษีโรงเรือนและที่ดิน ได้เนื่องจาก

เป็นทฤษฎีใช้กับการทำงานที่จำเป็นที่ต้องทำอยู่แล้ว เป็นโอกาสฝึกหัดพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ขององค์กร ซึ่งมีหลักการเรียนรู้ 4 ประการ กล่าวคือ

- 1) เรียนรู้โดยการสืบความลับ (Intelligent Learning)
- 2) เรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning)
- 3) เรียนรู้โดยการทดลอง (Experimental Learning)
- 4) เรียนรู้เพื่อนำการเรียนรู้ (Leading Learning)

ซึ่งในระบบการจัดการความรู้ ในการดำเนินคดีภายในโรงเรียนและที่ดิน จะเน้นการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) ซึ่งความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์มักง่ายต่อการจดจำและถ่ายทอด นำมาประยุกต์ใช้และนำการเรียนรู้จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ (Inquiry) ด้วยการสอบถามหรือสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ความรู้จริงในเรื่องนั้นหรืออยู่ในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบโดยตรงเพื่อให้ได้หลักวิธีการในการดำเนินคดีภายในโรงเรียนและที่ดิน เทคนิคพิเศษ แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ข้อเท็จจริงบางอย่าง วิธีการตีความข้อมูล ข้อมูลวางใน (Business Insight) พร้อมทั้งนำเอาการเรียนรู้เพื่อนำการเรียนรู้ (Leading Learning) คือ นำเอาการเรียนรู้ต่างๆข้างต้นกำหนดให้ผู้บริหารองค์กร(อธิบดีอัยการคดีภายในอากร/รองอธิบดีอัยการคดีภายในอากร/อัยการพิเศษฝ่ายคดีภายในอากร) ที่จะต้องไปนำในกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ จำเป็นต้องฝึกทักษะในการเป็นผู้นำในการเรียนรู้ ได้แก่⁴

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

⁴ ดร.ณพศิษฐ์ จักรพิทักษ์. ทฤษฎีการจัดการความรู้กรุงเทพฯ .. บริษัท ธนาพรส จำกัด หน้า 2552 .148-149,152,157-160

การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่จะนำมาใช้นี้ จำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ในการจัดทำและพิจารณาความรู้ ที่เป็นการเรียนรู้ จากประสบการณ์ว่า จะต้องมีการใดบ้าง เช่น ต้องมีการทดสอบองค์ความรู้ว่า สามารถนำไปใช้งานได้จริงหรือได้ผลจริง เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสำนักงานคดีภาษีอากรด้วย

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาษีโรงเรือนและที่ดิน

แนวคิด ทฤษฎีในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ⁵

ค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินเป็นวิธีการจัดเก็บภาษีอากรประเภทหนึ่ง ซึ่งรัฐบาลจัดเก็บจากรายการและนำมาใช้เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยรัฐบาลได้ออกกฎหมายมารองรับ มีการกำหนดแผนงานและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจเรียกเก็บภาษีอากรต่างๆ อันหมายความว่ารวมถึงค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินด้วย

2.2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการจัดเก็บภาษีกับระบบเศรษฐกิจและสังคม

2.2.1.1 ประเภทของภาษีที่เก็บจากทรัพย์สิน

ภาษีที่ใช้ทรัพย์สินเป็นฐานในการจัดเก็บที่สำคัญมีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. ภาษีทรัพย์สิน (Property Tax)

- 1) ฝึกฝนวิธีการทรัพย์สินอีกหลายในการเรียนรู้กับผู้เกี่ยวข้องและรับผลดีที่เรียกเก็บภาษีอากร
- 2) การสร้างเสริมสัมพันธภาพในการเรียนรู้ร่วมกัน
- 3) การเป็นผู้รับทราบจากผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน
- 4) ผู้บริหารองค์กรท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีอากรให้ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด

ความรู้ใหม่ๆ ของบุคลากรรับได้โดยให้ดูคุณค่าหรือรางวัลที่เก็บค่าภาษีอากรที่เรียกเก็บเงินขึ้นตามฐานการจัดเก็บ

โดยในระบบการจัดเก็บความรู้ จะมีการเก็บความรู้ที่เป็น Tacit Knowledge ซึ่งเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์กับงานที่เร้าใจกันเป็นรายปีที่จะใช้กับระบบงานที่เรียกเก็บเงินของกรมสรรพากรที่จัดตั้งขึ้นได้แก่ค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ส่งผลกระทบต่อระบบงานที่เรียกเก็บเงินที่ขึ้นอยู่กับการรับศอกอยู่ซึ่งเป็นเรื่องที่ใหม่และวางใจตัวเองรับผิดชอบผู้ที่เกี่ยวข้องแต่อย่างไรก็ตามถ้าทำรายงานเหตุใดจึงจัดตั้งหน่วยงานหรือตัวและข้อมูลที่มีลักษณะคล้ายกับที่ระบบงานที่เรียกเก็บเงินที่ผู้เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบได้และรัฐบาลส่วนหนึ่งที่ผู้เกี่ยวข้องประสบการณ์ งานสามารถสร้างความรู้พื้นฐาน (Knowledge Base) และชุดความรู้ (Knowledge Pack) ซึ่งทฤษฎี

⁵ www. Dliibary.SPU.ac.th ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีปทุม

1.2 เหตุใดจึงจัดเก็บเฉพาะจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ทรัพย์สินปกติประกอบด้วยทรัพย์สินมากมายหลายประเภท ทั้ง

อสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ ทรัพย์สินที่มีตัวตน อันได้แก่ รถยนต์ เครื่องประดับมีค่า เครื่องตกแต่งบ้าน ของเก่า ฯลฯ และทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน อันได้แก่ ใบหุ้น หุ้นกู้ เงินฝากธนาคาร ฯลฯ แต่ในการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน โดยทั่วไปจะเน้นเฉพาะ อสังหาริมทรัพย์ประเภทที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ก็เนื่องจากที่ดินเป็นปัจจัยการผลิตสำคัญที่มีจำนวนจำกัดโดยธรรมชาติ และเป็นที่ยอมรับมาแต่โบราณในด้านความสำคัญ ความหมายและค่า เคยมีนักเศรษฐศาสตร์ผู้หนึ่งคือ

เฮนรี จอร์จ (Henry George) เสนอให้รัฐบาลเก็บภาษีเพียงประเภทเดียว (Single Tax) จากที่ดิน โดยให้เหตุผลว่า การที่ราคาที่ดินเพิ่มขึ้นตลอดเวลานั้นมิใช่เนื่องมาจากการกระทำของเจ้าของที่ดิน แต่เป็นเพราะการเพิ่มขึ้นของประชากรทำให้มีความต้องการที่ดินเพิ่มขึ้น และเป็นเพราะการดำเนินการของรัฐบาลบางประการ เช่น การสร้างถนนหนทาง ทำให้ที่ดินมีราคาแพงขึ้น ดังนั้น รัฐบาลจึงควรมีส่วนในราคาที่ดินที่เพิ่มขึ้น และเห็นว่า การเก็บภาษีจากมูลค่าเพิ่มขึ้นของที่ดินน่าจะเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานของรัฐบาลโดยไม่ต้องเก็บภาษีอื่น ความเห็นทำนองนี้คงจะไม่รุนแรงเท่าเฮนรี จอร์จ

ที่ดินเป็นทรัพย์สินที่มีเอกสารสิทธิกำกับ มีทะเบียนแสดงการเป็นเจ้าของ ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ส่วนสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินก็ต้องมีการขออนุญาตก่อสร้าง มีทะเบียน มีรูปร่างเห็นได้ชัดและยากแก่การเคลื่อนย้าย จึงเป็นฐานภาษีที่ดีในแง่ของการบริหารจัดการจัดเก็บ สามารถนับจำนวนได้ เคลื่อนย้ายเพื่อหลีกเลี่ยงภาษียาก

ทรัพย์สินประเภทอื่นๆ ไม่ว่าจะมิตัวตน (Tangible) หรือไม่มีตัวตน (Intangible) (นอกจากที่ต้องจดทะเบียน เช่น รถยนต์ อวุธปืน) เจ้าของสามารถหลบหลีกภาษีได้ด้วยการหลบซ่อนทรัพย์สินได้ ส่วนทรัพย์สินประเภทของเก่า โบราณวัตถุ และแม้แต่เครื่องตกแต่งบ้านก็ประสบปัญหาเรื่องความยากลำบากในการตีราคาให้ใกล้เคียงความจริง จึงเป็นฐานภาษีที่ไม่เหมาะสม

ถ้ามองถึงหลักการสำคัญในการจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สิน คือ หลักประโยชน์ เราสามารถเห็นความสัมพันธ์ชัดเจนระหว่างประโยชน์จากกิจการของรัฐบาลทุกระดับกับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมากกว่าทรัพย์สินประเภทอื่นๆ ดังนั้น จึงควรเก็บภาษีจากมูลค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมากกว่าทรัพย์สินประเภท

1.3 สาเหตุการมอบภาษีทรัพย์สินให้เป็นแหล่งรายได้ของรัฐบาลส่วนท้องถิ่น

ในประเทศส่วนใหญ่ได้มีการกำหนดให้ภาษีทรัพย์สินเป็นแหล่งรายได้ของรัฐบาลส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้คงเนื่องมาจากเหตุผลสำคัญ 2 ประการ คือ

1) เมื่อมีระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมาปฏิบัติการกิจ (ที่เหมาะสม) บางประการรัฐบาลส่วนท้องถิ่นก็ย่อมมีความจำเป็นต้องมีแหล่งรายได้ที่เหมาะสมเพียงพอเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว และเมื่อพิจารณาถึงภาษีประเภทเงินได้ซึ่งเป็นภาษีสำคัญก็จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของภาษีฐานภาษี และผู้มีหน้าที่เสียภาษีกระจุกกระจายกันอยู่ทั่วประเทศ ยกที่รัฐบาลส่วนท้องถิ่น ซึ่งโดยปกติมีอำนาจการปกครองอยู่ในวงจำกัดด้านพื้นที่และมีขนาดเล็กจะบริหารจัดการจัดเก็บภาษีประเภทนั้นได้ ภาษีทรัพย์สิน (เก็บจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง) มีคุณลักษณะเหมาะสมในแง่การบริหารการจัดเก็บภาษีสำหรับรัฐบาลส่วนท้องถิ่น เพราะฐานภาษีเห็นได้ชัดและเคลื่อนย้ายยาก การตีราคาก็ทำได้ไม่ยากนัก นอกจากนี้ยังมีหลักฐานชัดเจนเกี่ยวกับเจ้าของทรัพย์สินผู้มีหน้าที่เสียภาษี

2) มีความสัมพันธ์ค่อนข้างชัดเจนระหว่างมูลค่าหรือราคาของทรัพย์สินกับประโยชน์ที่ได้รับจากกิจการของรัฐบาลส่วนท้องถิ่น (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจกรรมด้านการสร้างและบำรุงรักษาถนนหนทางในท้องถิ่น การป้องกันอัคคีภัย การรักษาความสะอาด การให้มีไฟฟ้าแสงสว่าง เป็นต้น) มากกว่าประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมของรัฐบาลกลาง (การรักษาระเบียบและกฎหมาย การป้องกันประเทศ การศึกษาและการสาธารณสุข ฯลฯ) ดังนั้น เมื่อคำนึงถึงหลักประโยชน์ เจ้าของทรัพย์สินจึงควรเสียภาษีทรัพย์สินให้แก่รัฐบาลส่วนท้องถิ่น

2. ภาษีกองมรดก (Estate Tax)

เป็นการจัดเก็บจากทรัพย์สินทุกประเภทที่เป็นมรดกตกทอด การจัดเก็บภาษีในรูปแบบดังกล่าวมักเป็นที่ยอมรับมากกว่าการจัดเก็บภาษีภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ เพราะเมื่อผู้รับมรดกได้รับทรัพย์สิน หรือมีทรัพย์สินเพิ่มพูนขึ้นทำให้อยู่ในสถานะที่จะชำระภาษีได้ นอกจากนั้นการจัดเก็บภาษีมรดกจะจัดเก็บเมื่อมีการโอนทรัพย์สินมรดกเท่านั้น หากบุคคลใดไม่ได้รับมรดกตกทอดย่อมไม่มีภาษีให้ต้องชำระ จึงดูเหมือนว่า การจัดเก็บภาษีเป็นการจัดเก็บจากผู้มั่งมี (นายทุน) มากกว่าผู้ใช้แรงงาน อีกทั้งอัตราภาษีที่จัดเก็บสามารถกำหนดได้น้อยแตกต่างกัน (อัตราภาษีก้าวหน้า) ตามลำดับขั้นญาติได้ (สุภลักษณ์ พินิจภูวดล, 2547, หน้า 28-29)

2.2.1.2 อัตราภาษี

โดยทั่วไปจะมีการกำหนดอัตราภาษีทรัพย์สินกันอยู่ 2 รูปแบบ คือ

1) กำหนดอัตราภาษีไว้แน่นอน โดยกฎหมายกำหนดอัตราภาษีไว้แน่นอนโดยกฎหมาย ก็อาจจะทำได้ 2 วิธี คือ กำหนดอัตราเป็นร้อยละหรือพันละ (Per Mille) ของมูลค่าหรือราคาประเมินของทรัพย์สินหรือกำหนดเป็นจำนวนเงินตามราคาของทรัพย์สิน

ในการกำหนดอัตรากำไรตามรูปแบบที่ 1 ถ้าหากรัฐบาลท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องการได้รายได้เพิ่มก็จะต้องขอแก้ไขกฎหมาย หรืออาจเพิ่มราคาประเมิน ถ้าหากราคาประเมินยังต่ำกว่าความเป็นจริงอยู่

2) กำหนดอัตรากำไรเป็นปีๆ ตามความต้องการรายได้ของรัฐบาลท้องถิ่น กำหนด ในกรณีนี้จะมีการประกาศอัตรากำไรทุกๆ ปี โดยคำนึงถึงความต้องการรายได้ของท้องถิ่น (ที่ควรได้รับจากภาษีประเภทนี้) และราคาประเมินของทรัพย์สินในท้องถิ่นนั้นๆ ถ้าราคาประเมินของทรัพย์สินในท้องถิ่นยังคงที่ แต่รัฐบาลท้องถิ่นมีความต้องการรายได้เพิ่มก็จะประกาศกำหนดอัตรากำไรสำหรับเจ้าของทรัพย์สิน (ผู้เสียภาษี) ในท้องถิ่น

ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับอัตรากำไรทรัพย์สินมีอยู่ 3 ประการ คือ

(1) อัตรากำไรจะต่ำและมักจะมีอัตราถอยหลัง เหตุผลสำคัญที่ทำให้อัตรากำไรทรัพย์สินต่ำและมักจะมีอัตราถอยหลังก็เนื่องมาจากหลักการสำคัญสนับสนุนการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน ก็คือหลักประโยชน์จากกิจกรรมของรัฐบาลท้องถิ่นที่ตกอยู่แก่ทรัพย์สิน ไม่ใช่หลักความสามารถและรัฐบาลท้องถิ่นเองก็ไม่ได้มีการกิจการด้านการแบ่งกระจายรายได้หรือความยุติธรรม ดังนั้นเมื่อคำนึงถึงภารกิจเบื้องต้นของรัฐบาลท้องถิ่น และคำนึงถึงมูลค่าของทรัพย์สินในแต่ละท้องถิ่น (ซึ่งเป็นฐานภาษี) การกำหนดอัตรากำไรต่ำก็ทำให้รัฐบาลท้องถิ่นได้รับรายได้พอเพียงในการบริหารงานตามปกติได้แล้ว

นอกจากนั้นในการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินก็ได้คำนึงถึงว่าทรัพย์สินนั้นๆ ก่อให้เกิดรายได้แก่เจ้าของทรัพย์สินหรือไม่ ดังนั้น ถ้ากำหนดอัตรากำไรทรัพย์สินไว้สูงในบางกรณีก็จะเป็นภาระหนักแก่เจ้าของทรัพย์สินที่ไม่มีแหล่งรายได้ในการชำระภาษี

โดยทั่วไปแล้วจะไม่มีกำหนดอัตรากำไรถอยหลัง เพราะคงจะขัดกับความรู้สึกในสังคมทั่วไป แต่การกำหนดอัตรากำไรตามราคาประเมินของทรัพย์สิน (โดยเฉพาะที่ดิน) เป็นจำนวนเงินถ้าคิดออกมาเป็นร้อยละหรือพันละ จะมีผลทำให้เกิดอัตราถอยหลังเบื้องหลัง การกำหนดอัตรากำไรถอยหลังก็มีอยู่ว่า ประโยชน์ที่เจ้าของทรัพย์สิน (ที่ดิน) ได้รับจากกิจกรรมปกติของรัฐบาลท้องถิ่น ไม่ได้เพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนเดียวกันกับราคาของทรัพย์สิน จึงไม่เหมาะสมที่จะเก็บภาษีในอัตรากำไรที่

(2) อัตรากำไรในแต่ละท้องถิ่นจะใกล้เคียงกันมาก จะเห็นได้ว่าแม้แต่ในกรณีที่รัฐบาลท้องถิ่นแต่ละแห่งจะสามารถประเมินราคาทรัพย์สินและกำหนดอัตรากำไรได้โดยอิสระแยกจากกันแต่อัตรากำไรในแต่ละท้องถิ่น (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในท้องที่ใกล้กัน) ก็มักจะเป็นอัตราเดียวกันหรือใกล้เคียงกันมาก ทั้งนี้เนื่องจากถ้ามีการเก็บภาษีในอัตราที่แตกต่างกัน อาจจะก่อให้เกิดแรงกระตุ้นให้มีการโยกย้ายถิ่นที่อยู่ สมมติว่าในท้องถิ่น ก. และท้องถิ่น ข. ซึ่งอยู่ใกล้กัน

ท้องถิ่น ก. กำหนดอัตราภาษีทรัพย์สินร้อยละ 1 แต่ท้องถิ่น ข. กำหนดอัตราภาษีร้อยละ 3 ประชาชนในท้องถิ่น ข. ซึ่งต้องรับภาระภาษีทรัพย์สินเป็นประจำปีสูงกว่ามาก ก็อาจจะโยกย้ายถิ่นที่อยู่มาอยู่ในท้องถิ่น ก. ถ้ามีการโยกย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยกันมาก ราคาทรัพย์สินในท้องถิ่น ข. ก็จะลดลง รัฐบาลท้องถิ่น ข. ก็จะได้รับรายได้ที่น้อยลงจนอาจจะไม่พอในการให้บริการปกติได้ และถ้าเกิดกรณีที่ประชาชนในท้องถิ่น ข. โยกย้ายถิ่นที่อยู่ท้องถิ่น ก. แต่ยังคงทำมาหากินหรือทำงานในท้องถิ่น ข. อยู่เช่นเดิม ท้องถิ่น ข. ก็ยังต้องให้บริการต่างๆ อยู่ใกล้ระดับเดิม แต่มีแหล่งรายได้ลดลงก็จะประสบปัญหาทางการเงิน

ดังนั้น รัฐบาลท้องถิ่นจึงมักจะกำหนดอัตราภาษีทรัพย์สินให้ใกล้เคียงกัน และมักจะต้องประสานกันในการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อป้องกันการสูญเสียฐานภาษีจากการโยกย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย

(3) มีการกำหนดอัตราภาษีขึ้นอยู่กับการใช้ประโยชน์ของทรัพย์สิน (ที่ดิน) ในกรณีที่มีการเก็บภาษีทรัพย์สินจากที่ดิน มักจะปรากฏว่า มีการกำหนดอัตราภาษีแตกต่างกันไปแล้วแต่ลักษณะการใช้ประโยชน์ของที่ดิน โดยมักจะปรากฏว่า ที่ดินที่ใช้เพื่อการเกษตรและที่ดินที่ใช้เพื่อกิจการสาธารณูปโภคต้องรับภาระภาษีต่ำกว่าที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย ทั้งนี้เพราะกิจการเหล่านี้เป็นกิจการที่ต้องใช้ที่ดินจำนวนมาก และในกรณีเกษตรกรรมนั้น ผู้ประกอบอาชีพการเกษตรโดยปกติจะมีรายได้ในระดับที่ต่ำกว่าผู้ประกอบการด้านอื่นๆ และจะมีการกำหนดอัตราภาษีที่ดินที่กว้างขวางเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์ตามสมควรในอัตราที่สูงกว่าปกติ เพื่อป้องกันการกักตุนที่ดินและกระตุ้นให้มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินให้คุ้มค่าเหมาะสม

2.2.1.3 ขั้นตอนของการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน

ตามปกติการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินจะมีขั้นตอนสำคัญอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

1. การประเมินราคา

การประเมินราคาเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน เพราะเป็นการจัดเก็บโดยใช้มูลค่าหรือราคาตลาดเป็นฐาน จะใช้ฐานอื่นก็มีปัญหาด้านความเหมาะสมและเป็นธรรม ที่ดินแต่ละแห่งก็แตกต่างกันไป จะจัดเก็บตามภาพหรือตามจำนวนไรก็จะก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมได้มาก ที่ดินในชนบทที่จะต้องรับภาระภาษีเท่าที่ดินในเมืองบ้านและสิ่งปลูกสร้างก็มีสภาพและคุณภาพแตกต่างกันมาก จะเก็บตามสภาพหรือตามจำนวนเนื้อที่การใช้สอยเป็นตารางเมตรก็ไม่สมควร บ้านอยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยก็จะต้องรับภาระภาษีเท่ากับบ้านผู้มีรายได้สูงที่สร้างอย่างดี (ถ้ามีเนื้อที่ใช้สอยเท่ากัน) นอกจากนี้ การประเมินราคาก็มีความสำคัญทั้งต่อรัฐบาลที่จัดเก็บ (ในแง่รายได้) และต่อเจ้าของทรัพย์สินผู้เสียภาษี (ในแง่ภาระและความเป็นธรรม)

โดยปกติการประเมินราคาไม่ได้กระทำกันเป็นประจำทุกปี เพราะกระบวนการตีราคาต้องใช้ระยะเวลายาวและวิธีการที่ยุ่งยาก การประเมินราคาแต่ละครั้งมักจะถูกกำหนดให้ใช้เป็นฐานในการจัดเก็บภาษีประมาณ 3-4 ปี แล้วจึงจะมีการประเมินราคาใหม่ หรือมีขณะนั้นอาจจะมีการกำหนดให้ประเมินราคาใหม่ในช่วงเวลาที่สั้นกว่านั้นได้ ถ้าหากมีสถานการณ์ที่ทำให้ราคาทรัพย์สินเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในช่วงเวลาดังกล่าว

ประเด็นการประเมินราคาทรัพย์สินออกเป็น 2 กรณี คือ การประเมินราคาที่ดินกับการประเมินราคาสงปลูกสร้างบนที่ดิน

1.1 ที่ดิน การประเมินมูลค่าหรือราคาตลาดของที่ดินอาจจะทำได้ 2 วิธี คือ ดูจากราคาซื้อขายที่เกิดขึ้นจริงในท้องที่เดียวกันหรือใกล้เคียงจำนวนหนึ่งมาเฉลี่ยเป็นราคาประเมิน หรือดูจากค่าเช่าหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับจากที่ดินในระยะเวลา 1 ปี แล้วมาคำนวณเป็นราคาที่ดิน (Capitalization) โดยใช้อัตราดอกเบี้ยในขณะนั้นเป็นเกณฑ์

การดูจากราคาซื้อขายจริงจำนวนหนึ่งในท้องที่เดียวกันหรือใกล้เคียงมาเฉลี่ยเป็นราคาประเมินก็มีปัญหาพอสมควร เพราะประการแรก อาจจะไม่มีการซื้อขายที่ดินในท้องที่ หรืออาจมีการซื้อขายกันน้อยรายจนใช้พื้นฐานไม่ได้ และประการที่สอง ราคาที่ดินจะสูงหรือต่ำก็ขึ้นอยู่กับขาย (ที่ดินแปลงเล็กหรือแปลงใหญ่) ที่ตั้ง (ที่ดินอยู่ใกล้ถนนมากน้อยเพียงใด) ลักษณะของที่ดิน (หน้าที่ดินกว้างหรือแคบ) และสภาพของที่ดิน (ที่ลุ่มหรือที่ดอน) จนยากที่จะนำราคาซื้อขายที่ดินใกล้เคียงกันมาเป็นราคาประเมินที่ใกล้เคียงความจริงได้

ถ้าจะพิจารณาโดยดูจากค่าเช่าหรือจากผลประโยชน์ที่ได้รับจากที่ดินเป็นรายปี มาคำนวณหาราคาที่ดิน สมมติตัวอย่างว่า ที่ดินแปลง ก . ได้รับค่าเช่า ปีละ 120,000 บาท ถ้าอัตราดอกเบี้ย (Discount Rate) ที่เหมาะสมในสังคมขณะนั้น คือ ร้อยละ 5 ต่อปี โดยปกติการประเมินทรัพย์สินประเภทที่ดินซึ่งถือว่าเป็นทรัพย์สินถาวรมาก ที่ดินแปลง ก . ก็จะมีราคาประเมิน 2,400,000 บาท แต่วิธีการนี้ก็มิใช่จะดำเนินการได้ง่าย เพราะคงจำเป็นต้องหาอัตราค่าเช่าหรือผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับสำหรับที่ดินจำนวนหลายๆ แปลง เพื่อความมั่นใจในเรื่องความถูกต้องและเป็นธรรมและจะต้องหาอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมสำหรับสังคมในระบะนั้นๆ ด้วย

นอกจากนี้ ความเจริญทางเศรษฐกิจของแต่ละท้องที่ในประเทศเดียวกันก็เป็นไปอย่างไม่สม่ำเสมอ บางท้องที่ก็เจริญเร็วมาก บางท้องที่ก็เจริญช้า บางท้องที่ก็อาจจะเสื่อมลง มีการอพยพโยกย้ายประชากรระหว่างท้องที่เป็นประจำ ที่ดินในท้องที่เจริญเร็วก็จะปรับตัวสูงขึ้นมาก ถ้ามีการประเมินราคาที่ดินเพิ่มขึ้นเร็วตามสภาพ ก็จะสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยเก่าในท้องที่นั้นที่อาจจะไม่มีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ต้องรับภาระภาษีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นในขณะที่ในท้องที่ที่ความ

เจริญเป็นไปอย่างช้าๆ หรืออาจจะเสื่อมลง ฐานภาษีของท้องถิ่นก็จะไม่เพิ่มขึ้นรัฐบาลท้องถิ่นก็จะได้รับรายได้ภาษีอากรไม่เพียงพอในการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่น

1.2 สิ่งปลูกสร้าง การประเมินราคาสิ่งปลูกสร้างก็คงอยู่บนหลักการเดียวกันกับการประเมินราคาที่ดิน คือ พิจารณาจากราคาตลาดโดยเฉลี่ย และหรือพิจารณาจากค่าเช่า แต่จะมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนมากกว่าเพราะราคาสิ่งปลูกสร้างจะขึ้นอยู่กับรูปแบบ โครงสร้าง คุณภาพของวัสดุก่อสร้าง และสภาพแวดล้อม

การประเมินราคาอาคารพาณิชย์หรือบ้านจัดสรร จะสามารถหามาตรฐาน และทำได้ง่ายกว่าการประเมินราคาบ้านเรือนอยู่อาศัยที่เจ้าของสร้างเองมาก โดยปกติต้นทุนในการสร้างอาคารพาณิชย์หรือบ้านจัดสรรจะต่ำกว่าบ้านเรือนอยู่อาศัยที่สร้างเอง ดังนั้น เพื่อความสะดวกและบรรเทาปัญหาการอุทธรณ์ราคาประเมิน ทางรัฐบาลท้องถิ่นอาจจะใช้มาตรฐานหรือราคาประเมินอาคารพาณิชย์หรือบ้านจัดสรรเป็นเกณฑ์สำหรับการประเมินบ้านอยู่อาศัยที่เจ้าของสร้างเองด้วย แต่ก็ไม่ควรใช้เกณฑ์เดียวกันสำหรับกรณีอื่นๆ เพราะจะทำให้เกิดปัญหาทางด้านความยุติธรรม

เนื่องจากโดยปกติจะไม่มีการเก็บภาษีทรัพย์สินจากมูลค่าการตกแต่งบ้าน ดังนั้นการเก็บภาษีจากสิ่งปลูกสร้างจึงมักจะก่อให้เกิดปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษี โดยการเน้นการตกแต่งบ้านเป็นสำคัญมากกว่าโครงสร้างภายนอกของบ้าน จึงอาจจะทำให้ความสวยงามและทัศนียภาพของท้องถิ่นด้อยไปกว่าที่ควรจะเป็นได้

โดยทั่วไปจะพบว่าการประกาศราคาสิ่งปลูกสร้างเพื่อการเสียภาษี เมื่อเทียบกับผลการประเมินราคาจะต่ำกว่ากรณีของที่ดินเพราะการประเมินราคาสิ่งปลูกสร้างมีความสลับซับซ้อนมากกว่าและยากกว่า จึงจำเป็นจะต้องประกาศราคาให้ต่ำกว่า สมมติว่า มีการประกาศราคาที่ดินเพื่อการเสียภาษีในอัตราร้อยละ 50 ของผลการประเมิน ก็อาจจะประกาศราคาสิ่งปลูกสร้างเพื่อการเสียภาษีเพียงร้อยละ 25 ของผลการประเมิน

การประเมินราคาทรัพย์สินเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญสลับซับซ้อน และมีผลต่อความยุติธรรมในการเสียภาษี ถึงแม้จะมีหลักเกณฑ์ต่างๆ ในการตีราคากำหนดไว้ค่อนข้างมากแต่ก็ยากที่จะสมบูรณ์ จึงควรจะมีการดำเนินการ โดยผู้เชี่ยวชาญหลายฝ่ายที่มีความรู้เกี่ยวกับทรัพย์สิน ที่ดิน ปัจจัยสภาพแวดล้อมท้องถิ่นด้านต่างๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน ปกติจึงมักจะกระทำในรูปคณะกรรมการที่ควรจะมีความเป็นกลางสูง จะได้สามารถคำนึงถึงความจำเป็นของภาครัฐและผลประโยชน์ของผู้เสียภาษีไปพร้อมๆ กัน

ในการประเมินราคาทรัพย์สิน คณะกรรมการประเมินราคาของท้องถิ่นควรจะได้คำนึงถึงสถานะเศรษฐกิจและปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ของท้องถิ่นที่เป็นปัจจุบันที่สุด เพื่อให้ “ราคาประเมิน” ใกล้เคียงกับราคาตลาดที่ควรจะเป็นมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และเมื่อมีการ

ประเมินราคาเสร็จแล้ว ก็ควรจะได้มีการทบทวนราคาประเมิน (Review) ให้รอบคอบอีกครั้ง โดยเปรียบเทียบกับราคาประเมินของทรัพย์สินในท้องถิ่นใกล้เคียงและแนวโน้มของราคาประเมินระดับประเทศด้วย

เมื่อได้มีการทบทวนอย่างรอบคอบแล้ว ก็จะมีการประกาศในรูปแบบหนึ่งแบบใดให้เป็นที่ทราบทั่วกันในท้องถิ่นที่จะมีการจัดเก็บภาษี

2. การอุทธรณ์

ขั้นตอนนี้ก็ถือว่ามีความสำคัญมากในการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน เนื่องจาก

1) แม้ว่าเจ้าของทรัพย์สินมีหน้าที่เบื้องต้นที่จะต้องไปแจ้งรายการทรัพย์สินที่ตนเป็นเจ้าของหรือครอบครองต่อเจ้าหน้าที่ แต่ไม่หน้าที่ที่จะแจ้งราคาทรัพย์สินที่ตนมี หน้าที่การตีราคาหรือการประเมินราคาเป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ แตกต่างจากภาษีที่เรียกเก็บจากเงิน ได้ที่ผู้มีเงินได้มีหน้าที่ประเมินด้วยตนเอง ต้องยื่นแบบแสดงรายการเงินได้และแหล่งที่มาของเงินได้อย่างถูกต้อง ถ้าปกปิดหรือยื่นแสดงเงิน ได้ผิดพลาดไปโดยมีนัยสำคัญก็จะต้องถูกลงโทษได้ ดังนั้น เมื่อได้มีการประกาศราคาประเมินของทรัพย์สินออกมาแล้ว เจ้าของทรัพย์สินจึงควรมีโอกาสที่จะตรวจสอบและอุทธรณ์ได้ ถ้ามีการประเมินราคาไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

2) การประเมินราคาทรัพย์สินโดยปกติไม่ได้ทำเป็นประจำทุกปีแต่อาจจะดำเนินการทุกสามหรือสี่ปี ดังนั้น การประเมินราคาแต่ละครั้งจะถูกใช้เป็นฐานในการเสียภาษีไปสามถึงสี่ปี ถ้ามีการผิดพลาดผู้เสียภาษีจะต้องรับภาระเป็นระยะเวลายาวพอสมควร ผู้เสียภาษีจึงควรมีโอกาสอุทธรณ์การประเมินราคาได้

ตามปกติจะมีการกำหนดระยะเวลาให้อุทธรณ์ได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้มีการประกาศราคาประเมินให้เป็นที่ทราบ เมื่อพ้นระยะเวลาอุทธรณ์แล้ว ทางเราก็จะใช้ราคาที่ประกาศเป็นฐานในการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินในท้องถิ่นนั้นๆ

3. การชำระภาษี ผู้เสียภาษีมักมีหน้าที่นำเงินไปชำระภาษีต่อทางการภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยคำนวณฐานภาษีตามจำนวนทรัพย์สินที่ตนครอบครองและราคาประเมินที่ทางการได้ประกาศให้ทราบ ส่วนอัตราภาษีก็จะเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (ในกรณีปกติ) หรือตามอัตราที่รัฐบาลท้องถิ่นประกาศสำหรับปีนั้นๆ (ในกรณีที่อัตราภาษีขึ้นอยู่กับความต้องการรายได้ของท้องถิ่นเป็นปีๆ ไป)

ถ้ามีการค้างชำระภาษี (ไม่มีการไปชำระภาษีภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด) ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินในวันที่กฎหมายกำหนดก็มีหน้าที่รับผิดชอบ และจะต้องชำระค่าปรับเป็นเงินตามที่กฎหมายกำหนด ในกรณีทรัพย์สินประเภทที่ดินถ้ามีการค้างชำระภาษีเกินระยะเวลาสมควร ทางกรออาจจะนำที่ดินออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระภาษีค้างได้ โดย

ถือว่าภาระภาษีติดอยู่กับที่ดินด้วย ถ้ามีการโอนเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน เจ้าของที่ดินใหม่ก็มีภาระร่วมกับเจ้าของที่ดินเดิมในการชำระภาษีอากรที่ค้างบนที่ดินนั้นๆ

2.2.2 แนวคิด ทฤษฎีในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ของประเทศไทย

2.2.2.1 ภาษีทรัพย์สินในประเทศไทย

ในปัจจุบันประเทศไทยไม่มีภาษีทรัพย์สินตามความหมายที่กล่าวมาในบทนี้ แต่มีภาษี 2 ประเภท คือ ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีโรงเรือนและที่ดิน ซึ่งถ้าพิจารณารวมกันแล้วก็จะมีลักษณะคล้ายๆ ภาษีทรัพย์สิน กล่าวคือ

1) ภาษีทั้งสองประเภทใช้ทรัพย์สิน (ที่ดิน โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง) ในรูปใดรูปหนึ่งเป็นฐานในการจัดเก็บภาษี

2) ภาษีทั้งสองประเภทในปัจจุบัน บริหารการจัดเก็บโดยรัฐบาลส่วนท้องถิ่น (ในระยะแรกๆ มีการกำหนดให้กรมสรรพากรบริหารจัดการจัดเก็บแทน โดยเรียกเก็บค่าใช้จ่ายประมาณร้อยละ 5 ของรายได้จากภาษีที่จัดเก็บ)

3) กฎหมายบัญญัติให้รายได้จากภาษีทั้ง 2 ประเภท เป็นของรัฐบาลส่วนท้องถิ่นที่ทรัพย์สินนั้นๆ ตั้งอยู่ (ในระยะแรกเคยมีการแบ่งรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลส่วนท้องถิ่นตามอัตราที่กฎหมายกำหนด)

กฎหมายทั้ง 2 ฉบับได้มีบทบัญญัติให้ยกเว้นภาษีทรัพย์สินซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ทรัพย์สินที่เข้าข่ายต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินก็ไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ และทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ไม่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน

2.2.2.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ.2475 ประกาศ ณ วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2475 พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ.2475 ระบุให้ยกเลิกพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือน ดึก แพร พ.ศ.1232 และประกาศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยในขั้นแรกใช้บังคับเฉพาะในเขตจังหวัดพระนครและธนบุรีบางท้องที่ และต่อมาได้มีการขยายให้บังคับใช้ในจังหวัดอื่นๆ รวมทั้งในท้องที่นอกเขตเทศบาล และนอกเขตสุขาภิบาล พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน เดิมแบ่งทรัพย์สินที่จะต้องจัดเก็บภาษีเป็น 2 ประเภท คือ

1. โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นๆ กับที่ดิน ซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น กฎหมายกำหนดให้ผู้รับประเมินชำระภาษีปีละครั้งตามค่ารายปีแห่งทรัพย์สินในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ค่ารายปีคิดจากค่าเช่าทรัพย์สิน ถ้าหากมีเหตุที่จำนวนค่าเช่าไม่เหมาะสมให้เจ้าพนักงานคำนวณใหม่

2. ที่ดินซึ่งมิได้ใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นฯ กฎหมายกำหนดให้ผู้รับประเมินชำระภาษีปีละครั้งตามค่ารายปีของทรัพย์สิน ในอัตราร้อยละ 7 แห่งค่ารายปี ค่ารายปีคิดจาก 1 ใน 20 ของราคาตลาดทรัพย์สิน

เดิมการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินอยู่ในอำนาจของกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง แต่หลังจากมีประกาศใช้พระราชบัญญัติรายได้บำรุงเทศบาล พ.ศ.2475 ภาษีโรงเรือนและที่ดินจึงโอนเป็นรายได้ของเทศบาล และเมื่อต่อมาพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้จะได้ถูกยกเลิกไปโดยบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติรายได้ของเทศบาล พ.ศ.2497 ก็ตาม ภาษีโรงเรือนและที่ดินยังคงเป็นรายได้ของเทศบาลอยู่ตามเดิม อย่างไรก็ตาม เมื่อเทศบาลได้รับโอนภาษีประเภทนี้มาใหม่ๆ เทศบาลต่างๆ ยังไม่อยู่ในสภาพพร้อมที่จะจัดเก็บภาษีนี้ได้เองกรมสรรพากรจึงยังคงทำหน้าที่เก็บภาษีต่อไปอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง โดยทางเทศบาลได้จ่ายเงินส่วนลดเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บให้กับกรมสรรพากร ปัจจุบันองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นที่โรงเรือนและที่ดินตั้งอยู่มีหน้าที่จัดเก็บภาษีและถือเป็นรายได้ของท้องถิ่น

2.2.2.3 การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ภาษีโรงเรือนและที่ดินจัดเก็บโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ.2475 ซึ่งได้รับการแก้ไขมา 5 ครั้ง ครั้งล่าสุดโดยพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2543 มีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1) ฐานภาษี หมายถึง “ค่ารายปี” ของทรัพย์สิน อันประกอบด้วย โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น และที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น

คำว่า “ค่ารายปี” หมายความว่า จำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้นสมควรให้เขาได้ในปีหนึ่งในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นให้เขา ให้ถือว่าค่าเช่านั้นเป็นค่ารายปีแต่ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าค่าเช่านั้นไม่ใช่จำนวนเงินอันสมควรที่จะให้เขาได้ หรือในกรณีที่เจ้าของทรัพย์สินดำเนินกิจการเอง (ไม่ได้

ให้เขา) หรือหากค่าเช่าไม่ได้ด้วยเหตุอื่นๆ เจ้าหน้าที่มีอำนาจประเมินค่ารายปีได้ “โดยคำนึงถึงลักษณะของทรัพย์สิน ขนาด พื้นที่ ทำเลที่ตั้ง และบริการสาธารณะที่ทรัพย์สินนั้นได้รับประโยชน์”

2) ผู้มีหน้าที่เสียภาษี ได้แก่ เจ้าของทรัพย์สิน แต่ถ้าที่ดินและโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นเป็นของคนละเจ้าของ ให้เจ้าของโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี (ทั้งสิ้น)

3) ระยะเวลาชำระภาษี ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษี ชำระภาษีภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ ได้รับแจ้งการประเมินจากเจ้าหน้าที่

4) การประเมินค่ารายปี ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีแจ้งรายการทรัพย์สินภายในเดือน กุมภาพันธ์ ของทุกปี เจ้าหน้าที่จะทำการประเมินค่ารายปีเป็นประจำทุกปี แต่กฎหมายก็มีบัญญัติไว้

ด้วยว่า เจ้าหน้าที่ต้องยึดถือค่ารายปีของปีที่ล่วงมาเป็นหลักสำหรับการคำนวณค่าภาษีที่ต้องเสียในปีต่อมา

5) ทรัพย์สินที่ไม่ต้องเสียภาษี มีการยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินแก่ทรัพย์สิน 6 ประเภท ตัวอย่างเช่น

(ก) ทรัพย์สินของโรงพยาบาลสาธารณะและโรงเรียนสาธารณะซึ่งกระทำการอันมิใช่เพื่อกำไรส่วนบุคคล และใช้เฉพาะในการรักษาพยาบาลและการศึกษา

(ข) ทรัพย์สินซึ่งเป็นศาสนสมบัติอันใช้เฉพาะในศาสนกิจอย่างเดียวหรือเป็นที่อยู่ของสงฆ์

6) อัตราภาษี กำหนดไว้ในอัตราร้อยละ 12.5 ของค่ารายปี ภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม, ม.ป.ป., หน้า14) คือภาษีที่กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์กรบริหารส่วนจังหวัด จัดเก็บจากเจ้าของโรงเรือนและที่ดินในเขตท้องที่ ตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ.2475 ผู้ที่เสียภาษีนี้แล้วไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่

2.2.2.4 หลักการตีความกฎหมายภาษีอากร (ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม, ม.ป.ป., หน้า19-37)

สามารถแบ่งออกเป็น 5 ประการดังนี้

1.1 กฎหมายภาษีอากรต้องตีความโดยเคร่งครัด การเก็บภาษีแม้จะทำให้รัฐบาลมีรายได้นำมาใช้จ่ายในการบริหารประเทศ แต่ก็เป็นเรื่องที่กระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ส่วนได้เสียของประชาชน ฉะนั้น การที่จะเก็บภาษีจากบุคคลใดในพฤติการณ์ใดต้องปรากฏว่ามีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งให้เก็บได้ หากตัวบทกฎหมายที่ใช้เก็บภาษีอากรไม่ชัดแจ้ง คำถาม หรือตีความได้หลายนัย ก็ต้องตีความไปในทางที่เป็นคุณหรือเป็นประโยชน์แก่ผู้เสียภาษี จะตีความโดยขยายความให้เป็นผลร้ายไม่ได้ กล่าวโดยสรุปก็คือ “กฎหมายภาษีอากรต้องตีความโดยเคร่งครัด”

1.2 การตีความกฎหมายภาษีอากรต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติด้วย ซึ่งต้องต้องพิจารณาเหตุผลประกอบการค้นคว้าด้วย เหตุที่การตีความกฎหมายภาษีอากรต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติในการบัญญัติกฎหมาย เพราะในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีการแบ่งแยกการใช้อำนาจ การเก็บภาษีจะทำได้ต่อเมื่อได้รับการยินยอมโดยตรงจากประชาชนหรือได้รับการตกลงยินยอมโดยอ้อมผ่านทางผู้แทนของประชาชน อำนาจการจัดเก็บภาษีจึงมิใช่การใช้อำนาจตามอำเภอใจ แต่เป็นอำนาจที่มาจากการอนุมัติของประชาชนหรือปวงชนเป็นหลักการตกลงยินยอมทางภาษี (Consentement Fical) เมื่อการจัดเก็บภาษีมาจากการตกลง

ยินยอมของประชาชน การตีความกฎหมายภาษีอากรจึงต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชน ในการตรากฎหมายภาษีอากรด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4687/2540 (ประชุมใหญ่) ดังกล่าวมาแล้ว ย่อมเป็นตัวอย่าง ที่แสดงให้เห็นว่าการตีความกฎหมายภาษีอากรต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติในการ บัญญัติกฎหมายด้วย

1.3 การตีความกฎหมายภาษีอากรต้องคำนึงถึงความเป็นเอกเทศของกฎหมายภาษีอากร นอกจากกฎหมายภาษีอากรต้องตีความโดยเคร่งโดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติ -บัญญัติ ในการบัญญัติกฎหมายแล้ว ยังต้องคำนึงถึงหลักความเป็นเอกเทศของกฎหมายภาษีอากร (Autonomic du Droit Fiscal) ด้วย หลักความเป็นเอกเทศของกฎหมายภาษีอากรคือหลักที่ว่า ผู้บัญญัติกฎหมายมีอำนาจร่างบทบัญญัติกฎหมายภาษีอากรให้มีเนื้อหาสาระที่แตกต่างจากแนวคิด พื้นฐานทางกฎหมายในสาขาอื่นได้ รวมทั้งไม่จำเป็นต้องกำหนดเนื้อหาสาระของกฎหมาย ภาษีอากรในลักษณะเดียวกันกับที่ปรากฏในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น การที่ประมวลรัษฎากร มาตรา 39 กำหนดให้คำว่า “บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล” และคำว่า “ขาย” มีความหมาย แตกต่างจากความหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ คำว่า “บริษัทหรือห้างหุ้น ส่วนนิติบุคคล” นั้น ประมวลรัษฎากร มาตรา 39 ให้ความหมายว่าบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยหรือที่ตั้งขึ้นตามต่างประเทศ และให้ความหมายรวมถึง

- 1) กิจการซึ่งดำเนินการเป็นทางการค้าหรือหากำไร โดยรัฐบาลต่างประเทศ องค์การของรัฐบาลต่างประเทศ หรือนิติบุคคลอื่นที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ
- 2) กิจการร่วมค้า ซึ่งได้แก่กิจการที่ดำเนินการร่วมกันเป็นทางการค้าหรือหากำไร ระหว่างบริษัทกับบริษัท บริษัทกับห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลกับห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือระหว่างบริษัทและหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กับบุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่มีหุ้นนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือนิติบุคคลอื่น
- 3) มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้แต่ไม่รวมถึงมูลนิธิสมาคมที่ รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 47 (7) (8)

4) นิติบุคคลที่อธิบดีกำหนด โดยอนุมัติรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยสุจริตการเก็บภาษีจึงเป็นวิธีการหารายได้ของรัฐที่ให้อิสระแก่ผู้อยู่ได้ปกครองมากที่สุด เมื่อผู้ปกครองซึ่งมีบทบาทสำคัญในทางการให้ความคุ้มครองป้องกันภัยจึงต้องพยายาม จัดเตรียมหรือจัดหากิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจนั้นๆ เช่น ในการดำเนิน เศรษฐกิจแบบการค้า ผู้ปกครองจำต้องพยายามจัดหาตลาด การค้าเพื่อเป็นแหล่งหมุนเวียนของ เงินตราได้อย่างเพียงพอและมีความปลอดภัย เพื่อให้ผู้อยู่ได้ปกครองสามารถประกอบธุรกิจการค้า

นำมาซึ่งรายได้เพื่อเสียภาษีให้แก่รัฐ หากรัฐไม่ดำเนินการให้ความคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อรายได้ของผู้ได้ปกครองทำให้รายได้ลดน้อยลง การเก็บภาษีก็จะกลายเป็นการสร้างความยุ่งยากและเดือดร้อน จนอาจถึงขั้นทำให้ผู้อยู่ได้ปกครองอพยพหนีไปได้ในทางตรงกันข้าม หากเป็นระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง เมื่อผู้ปกครองสามารถทำให้ผู้ได้ปกครองเกิดความไว้วางใจในสวัสดิภาพและความปลอดภัย และเกิดความพอใจในการอาศัยอยู่ภายใต้ความคุ้มครอง ก็จะมอบผลผลิตให้แก่รัฐในรูปของภาษีที่เป็นตัวเงิน

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในส่วนนี้คือการนำงานวิจัยในเรื่องการจัดการความรู้ที่เกี่ยวกับภารกิจหน้าที่ของพนักงานอัยการในคดีภาษีโรงเรือนและที่ดิน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ที่ใกล้เคียงกับปัญหาและอุปสรรคตามหัวข้อการศึกษาอิสระนี้ ที่มีผู้ศึกษาวิจัยไว้แล้วมาทำการศึกษาเพื่อตรวจสอบว่างานวิจัยดังกล่าวสามารถแก้ปัญหาได้จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด และเพื่อเป็นแนวทางในการเสนอทางแก้ปัญหา แล้วนำทฤษฎีการจัดการความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา นำเสนอเพื่อเป็นแนวทางและเป็นข้อสนับสนุนได้ว่า ทฤษฎีการจัดการ

ความรู้ที่ผู้ศึกษาได้นำมาประยุกต์ใช้นั้น มาการนำมาใช้และได้ผลจริง

กรณีศึกษาการนำทฤษฎี Learning in Action มาใช้ในการแก้ปัญหาผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้เพียงพอครบถ้วน มีกรณีเทียบเคียง คือวิทยาลัยศิลปะสื่อและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี โดยใช้ทฤษฎี Learning in Action เป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นมาใหม่ ต้องรับบุคลากรใหม่เกือบทั้งหมดวิทยาลัยต้องสร้างระบบต่างๆ ขึ้นมาใหม่จำนวนมากภายในระยะเวลาที่จำกัด การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นงานหนึ่ง ผู้บริหารวิทยาลัย ได้กำหนดให้ใช้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นโอกาสในการเรียนรู้ขององค์กรและบุคลากร การเรียนรู้การประกันคุณภาพการศึกษา เริ่มเรียนรู้โดยการสืบความลับ (Intelligence Learning) โดยเริ่มการเรียนรู้จากการค้นคว้าหาข้อมูลการประกันคุณภาพจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ข้อกำหนดของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีการสอบถามจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการสร้างระบบคุณภาพ มีการเชิญผู้มีประสบการณ์ในการตรวจประเมินจากคณะอื่นมาช่วยเป็นที่ปรึกษาทางระบบและแนะนำวิธีการดำเนินงาน มีการเฝ้าติดตามความเคลื่อนไหวซึ่งเป็นผู้นำด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเหล่านี้เป็นการใช้งานหรือภารกิจที่ต้องดำเนินการเป็นโอกาสในการเรียนรู้⁶

⁶ ดร.ณพศิษฐ์ จักรพิทักษ์. ทฤษฎีการจัดการความรู้กรุงเทพฯ :: บริษัท ธนาพรส จำกัด หน้า 2552 .116-50

จากทฤษฎีที่กล่าวมา ในการศึกษาอิสระที่ผู้ศึกษาได้นำทฤษฎี Learning in Action มาประยุกต์ใช้นั้น เป็นเพียงการนำบางส่วนของทฤษฎีมาประยุกต์ใช้เท่านั้นซึ่งในระบบการจัดการความรู้ ในการดำเนินคดีภาษีโรงเรือนและที่ดิน จะเน้นการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) และการสืบความลับ (Intelligent Learning)

ซึ่งความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์มักง่ายต่อการจดจำและถ่ายทอด นำมาประยุกต์ใช้และนำการเรียนรู้จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ (Inquiry) ด้วยการการสอบถามหรือสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ความรู้จริงในเรื่องนั้นหรืออยู่ในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบโดยตรง เพื่อให้ได้หลักวิธีการในการดำเนินคดีภาษีโรงเรือนและที่ดิน เทคนิคพิเศษ แหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือข้อเท็จจริงบางอย่าง วิธีการตีความข้อมูล ข้อมูลวงใน (Business Insight) พร้อมทั้งนำเอาการเรียนรู้เพื่อนำการเรียนรู้ (Leading Learning) คือนำเอาการเรียนรู้ต่างๆข้างต้นกำหนดให้ผู้บริหารองค์กร (อธิบดีอัยการคดีภาษีอากร/รองอธิบดีอัยการคดีภาษีอากร/อัยการพิเศษฝ่ายคดีภาษีอากร)ที่จะต้องไปนำในกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆจำเป็นต้องฝึกทักษะในการเป็นผู้นำในการเรียนรู้ ได้แก่

- 1) ฝึกฝนวิธีการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้กับบุคลากรในสำนักงานคดีภาษีอากร
- 2) การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ร่วมกัน
- 3) การเป็นผู้นำในการสนทนา
- 4) ผู้บริหารองค์กรต้องมีการเปิดใจกว้างรับแนวคิดใหม่ๆ ข้อมูลสารสนเทศและความรู้

ใหม่ๆ ของบุคลากรในสำนักงานคดีภาษีอากร ไม่ยึดติดกับความคิดหรือประสบการณ์เดิมๆ

ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า เป็นวิธีการของการเรียนรู้และการทำงานในชีวิตปกติประจำวันอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการค้นหาข้อมูล ซึ่งเป็นเรื่องปกติในการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้จะต้องศึกษาหาข้อมูลในสิ่งที่เรียนรู้ หรือการสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้รู้เพื่อทราบถึงประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ รวมทั้งการเฝ้าสังเกตการเปลี่ยนแปลงก็เป็นเรื่องสอดคล้องและใกล้เคียงกับการสืบค้น เพียงแค่นำเอาหลักทฤษฎีมาปรับใช้ในการทำงานเท่านั้น ซึ่งในบางครั้งเองในการทำงาน ผู้ทำงานก็อาจมีการกระทำตามหลักการทฤษฎีไปโดยไม่รู้ตัว เช่น เมื่อได้รับสำนวนคดีภาษีโรงเรือนและที่ดินมา ผู้รับสำนวนจะต้องมีการศึกษา ตรวจสอบและค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ ก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทำมาก่อน จะต้องมีการสอบถามถึงปัญหา ขั้นตอนวิธีดำเนินการจากผู้บังคับบัญชา และสุดท้ายในบางคดีจะต้องมีการติดตามแนววินิจฉัยของศาลในกรณีนั้นๆ ว่า ปัจจุบันตัดสินอย่างไร เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร หรือไม่ เพราะเหตุใด ทำให้ผู้ทำงานไม่รู้สึกลงถึงภารกิจแอบแฝงในการเรียนรู้ ทฤษฎีนี้จึงเหมาะแก่การนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาอิสระนี้